

SAYISAL RADYO YAYINCILIĞINDA UYDU SEÇENEĞİ: AMERİKAN SIRIUS, XM İSTASYON MODELLERİ VE RADYOCULUK ALANINDAKİ SON GELİŞMELER

Bülent KÜÇÜKERDOĞAN*

Abstract

Focuses on the use of digital technology in radio broadcasting in the United States. Benefits of digital technology to the industry; Information on the *Sirius* Satellite and *XM* Satellite systems; Digital approaches used in the satellite systems. Discusses information on digital radio broadcasting. Services offered by *Sirius* and *XM* Radio; Comparison of the *iBiquity* alternative digital broadcast system with satellite systems.

Focuses on *XM* Satellite Radio Holdings Inc. and *Sirius* Satellite Radio Inc. Data on share prices for each company's stock; Problems that have prevented the growth of the rival satellite-radio technology companies; Interest of General Motors Corp., Ford Motor Co., and DaimlerChrysler AG in the radio service for automobiles; Outlook for the option to become a standard feature available across a broad range of models.

*Uzm.Dr. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi, Radyo-Tv-Sinema Bölümü

Günlük yaşamımızda her tür akıllı elektronik cihazın kuşatması altındayız. Oturma odamız ya da yeni adıyla “medya” odamızda bulunan dev televizyon ekranı uydudan ve DVD oynatıcısından aldığı işaretleri yansıtmakta bizlere. Ses alıcımız ise çeşitli kaynaklardan gelen “Dolby Dijital” sesi çözmekte ve üstün nitelikli “surround ses” olarak bizleri şaşkına uğratmakta. Bilgisayarımız ise artık herkesin alıştığı internet bağlantılarıyla “mp3” dosyalarını yüklememizi ve özgün CD’lerimizi oluşturmamızı olanaklı kılıyor. CD değiştiricilerle, “GPS navigasyon” cihazları yani yol yönlendiriciler, acil servis istasyonlarına ulaşma düğmeleri ve benzeri araç-gereç ile donanmış araçlarımız bize sonsuz sürüş keyfini tattırmakta. Çevremiz artık cep telefonundan sayısal radyolara kadar üstün nitelikli sayısız *elektronik cihaz cephanesi* durumuna dönüştü hiç kuşkusuz. İnanılması güç olan ise “dijital kol saatimiz”in, Neil Armstrong’un ay aracından daha donanımlı olduğu.

Bütün bu ileri teknoloji sağanağının ortasında, hiçbir zaman unutmamız gereken eski bir dostumuzdan söz etmek gerekir: Radyo. Hiç kuşkusuz, sayısını bile anımsayamadığımız her türden radyoya sahip olmuşuzdur. Düğmelerine dokunduğumuzda etrafımıza yayılan sesler aracılığıyla yani radyo sayesinde hepimiz inanılmaz güzel zaman geçirdik. Radyo cihazları geçirdiği 80 yıllık süreçte öyle de büyük temel değişimlere uğramamıştır. Bir zaman makinası ile 20’li yıllara geri dönüp bakarsak, günümüz dijital radyo

alıcıları o günkü yayınları, kesintisiz yansıtacak, yine 20'li yılların antika radyoları günümüz kısa dalga AM yayınlarını bizlere kolaylıkla aktarabilecektir.

Radyo yayıncılığının kaynağında Alman Heinrich Hertz bulunmaktadır. Hertz, 1888'de elektromanyetik dalgaların kullanılabilirliğini kanıtlamasıyla italyan fizikçi Marconi tarafından mors cihazı kullanılarak bu dalgalar uzaklara ulaştırılmıştır. 1907 yılında elektron tüpünün bulunuşu bu dalgaların gücünü yükseltmiştir. Daha sonrasında ise, dalgalar yeniden elektrik enerjisine döndürülerek, radyo yayınları yapılmaya başlamıştır. "Dünya, radyo ile 1920'li yıllarda tanışmıştı. 1925 yılında pille beslenen lambalı radyo alıcıları, 1930 yılında ise şebeke enerjisinden beslenen alıcılar ortaya çıktı. 1960'dan sonra alıcı ve vericiler transistör kullanımıyla giderek küçülmüş ve artık radyo herkesin dinlediği bir araç haline gelmiştir" ¹

Radyo yaşamının devamlılığı, olağanüstü kullanışlı olmasıyla doğru orantılıdır. Aktarım sistemleri oldukça ucuzdur, alıcılar ise bedava denecek kadar düşük ücretlerdedir. Etkili gücüne bağlı olarak ses niteliği oldukça iyidir ya da olma yolundadır. Analog yani örneksel radyo bir zamanların çok büyük keşfiydi. Ama aradan geçen bu uzun süreçten sonra Analog yani örneksel televizyonun yerini yavaş yavaş Dijital yani sayısal televizyona bıraktığı gibi örneksel radyo yayıncılığı da sayısal yayına geçiş dönemi içerisine girmiştir.

¹ "RadyoYayıncılığınınTarihçesi", On Air, Aylık Broadcast Dergisi, Aralık 1997, s.5.

Televizyon alanında “Yüksek Tanımlı Televizyon” sistemi standardının oturtulması yaklaşık on yıllık bir süreçtir. Bununla birlikte yeni nesil sayısal radyo sistemlerinin yayınlarının başlayabilmesi için gerekli standartların hedeflenmesi ve uygulamaya geçilmesi bundan da uzun sürmüştür. Bu standartlar ABD’de hala belirsizliğini korumakta, uyulması gereken standartlara henüz bir karar verilememiştir. Öte yandan Avrupa ülkeleri ortak bir karar ile “Eureka 147” standardında karar kılmışlardır. Bu sistem Amerikan radyo yayıncılık modeline uyum sağlayamayacaktır. Eureka, radyo yayıncılarından işaretlerini çok yeni bir üst band’dan göndermelerini istemekte öte yandan Amerikalılar mevcut bandların boşluklarını kullanmaktadırlar.

Sayısal görüntü yayını (DVB) gibi, Eureka 147, sayısal ses iletimi için dünya standardı belirleyebilmek amacıyla, kurumların birleşimiyle oluşmuş bir konsorsiyum geliştirdiği ortak bir projedir. “Çoğu Avrupa’dan olan 40 üyeye, son zamanlarda Kanada ve Japonya da katılmıştır. İlk olarak 1987’de kurulan konsorsiyum, MPEG adı verilen bir sıkıştırma tekniği aracılığıyla çok kanallı ses yayıncılık sistemini oluşturmuştur. 1995’lerde söz konusu sistem ETSI standardı olarak benimsenmiştir”². Amaçları arasında L-Band kullanımını geliştirmek, DAB veri sistemini geliştirmek, DAB sistemi için multiplex geliştirmek, veri yayıncılığı için stüdyo teknolojisini ve çokluortam hizmetlerini geliştirmek, kişisel bilgisayarlar için sürücü ve program geliştirmek, yayın istasyonlarını denetleyebilmek için

2 Robin Blair, *Digital Techniques in Broadcasting Transmission*, USA, Focal Press, 1999, s.5

DAB veri inceleme bilgisayarını geliştirmek gibi hedefler bulunmaktadır.

ABD'de uygulanan bu aktarım yöntemine IBOC yani "band'dan kanal"a adı verilmektedir (In-band on-channel). Burada sinyallerin yani işaretlerin aktarımı örneksel işaretlerin aktarıldığı yolla gönderilir havaya. Sistemde gözlemlenen tek fark oldukça karışık bir dizi mühendislik işleminin gerekliliğidir. Ülkede radyoculuk ile ilgili bir çok şirket IBOC sistemine karşı olmakla birlikte yine de büyük çoğunluk bu teknolojiyi kullanmakta ya da geçiş için hazırlıklarını tamamlamaktadır. Amerika Birleşik Devletlerinin sayısal radyoculuk alanındaki rakip ancak aynı çizgideki iki dev ve uzman kuruluşu "USA Digital Radio" ve "Lucent Digital Radio" güçlerini birleştireceklerini ve "iBiquity Digital Corp." adında yeni bir şirket kuracaklarını duyurdular. Bu birleşme birbirine uyum sağlayamayan sistemleri bir köşede bırakarak IBOC standardının işlemlerini sağlayacak.

ABD'dedeki iki radyo, uydudan yapacakları dijital yayınlarla radyo tarihinde yeni bir dönem açmaya hazırlanıyor. Dinleyicilere; temiz, kaliteli ve istediklerini seçmekte serbest olacakları çok zengin bir 'mönü' söz veren iki radyonun kullanacağı uydu radyo teknolojisi, FM bandının ortaya çıkışından sonraki en büyük devrim olarak nitelendiriliyor.

IBOC, bilindiği gibi, geleneksel radyo binalarından yayınlanan işaretler aracılığıyla gerçekleştirilen karasal yayın teknolojisi. Çok yakında yeni nesil radyolar dolaysız yayın uydularını da kullanacaklardır. "Birbirlerine rakip Amerikalı Sirius ve

XM Uydu Radyoları benzer bir uydu yayını peşindeler. Her firma kendine ait uydusunu fırlatma hazırlıklarını sürdürmekte, böylece hareketli araçların tavanlarına yerleştirilmiş küçük antenlerle donanmış alıcılar sayesinde sayısal radyo yayınlarını takip etmek çok daha kolay olacak. Her sistem birer aylık abonelik bedelini ödeyen herkese 100 kanal içeren bir yayın paketi sunuyor. Böylece Miami'den Seattle'a kadar yol alan bir araç sürücüsü dinlediği programı kesintisiz olarak takip edebilme olanağına kavuşmaktadır"³.

Sirius ve **XM** birbirinden tamamen farklı sistemler kullanıyor gözükse bile amaçları her iki sistemi de kullanabilecek ve bu yayınları alabilecek radyoların üretileceği bir standart üzerinde yoğunlaşmaktır. Sirius, kendi teknolojisiyle üretilmiş radyoları Ford, Daimler-Chrysler ve BMW markalı otomobillere yerleştirmeyi hedeflerken XM, GM ile görüşmelerini sürdürmektedir. Böylece her yayını alabilen alıcılar sayesinde, otomobil üreticileri araçlarına her iki uydu sistemiyle de verimli olabilen radyoları yerleştirebilecekler.

Uyduların yörüngeye girmesiyle birlikte, her iki radyo da özel tasarlanmış stüdyolarından deneme yayınlarına başlayacak. Sirius Radyo, Rockefeller Center'da şimdiden yayın içeriğini hazırlamaya ve dijital müzik arşivini oluşturmaya başladı bile. XM ise günümüzde başladığı deneme yayınlarıyla birlikte yeni radyo prototiplerini de piyasaya sürme aşamasına girdi. Bizim için çok yeni olan bu sistem radyo camiasında heyecan yaratmaktadır.

3 Radio's Turn Stereo Review's Sound & Vision, Kasım 2000, Cilt 65, no: 9, s.42

"Amerika'da 1940'larda çalışmaya başlayan ilk radyo istasyonundan"⁴ günümüze teknolojik açıdan çok ilerleme kaydedilmiştir. Bu bağlamda sözü edilen yeni sistem dinleyicilerin ABD'nin bir kısmından diğerine kadar müzik, söyleşi, spor ve haber içerikli 100 kanaldan oluşan temiz bir yayına kavuşmasını sağlayacak. Her iki radyo da dijital yayınlarının aylık abone ücretini 9.95 dolar belirledi. Aboneler bunun karşılığında istedikleri programı ve istedikleri müzik türünü tercih edebilecek.

Her iki kanal da dinleyicilerine söz verdiği yayın zenginliğini sağlamak için ülkenin önde gelen medya kuruluşlarıyla da anlaşma imzaladı. Uzmanlar uydu üzerinden dijital yayın teknolojisini FM bandının ortaya çıkışından bu yana en büyük gelişme olarak nitelendiriyor. Sirius yetkilileri, bugün radyolardan beklenip de bulamayan her şeyi bu yeni sistemde bulunabileceğini söylüyorlar. Tabii bu yayınların izlenmesi için de bir bedel ödemek gerekiyor. Bu tür yayın yapan, uydu radyoları 200 ile 1000 dolar arasında satın alabileceksiniz... Varolan radyolarınızı uydu yayınlarını alabilecek duruma getirmek istiyorsanız 79 dolar vererek bir adaptör almak zorundasınız.

1980'lerde kurulan ve medya teknolojisine yön veren önemli kurumlardan biri de Massachusetts Teknoloji Enstitüsü'dür. Enstitünün Media Laboratuvarı Müdürü Nicholas Negroponte, eski örneksel dünyadan yeni sayısal dünyaya geçiş yaşandığında belirttiği ve "daha önceleri imkansız olan çözümler dijital dünyada

4 Francis Balle, Gerard Eymerly, **Yeni Medyalar**, İstanbul, İletişim Yay., 1991, s.22

gerçek olur” 5 biçiminde sayısal teknolojinin önemini vurgulamıştır. Hiç şüphesiz, günümüzde teknolojinin altın çağını yaşamasıyla birlikte radyo da beklenen, özlenen yere gelmektedir. IBOC’un örnekse yayınlarının yanı sıra Sirius ve XM’de dolaysız uydu radyoculuğunun kapısını açmıştır. Uydu radyoculuğunun geleneksel radyo piyasasını ne denli etkileyeceğini izlemek oldukça ilginç bir deneyim olacaktır. Gökyüzüne gönderilen roketler sayesinde çok yakın bir zamanda IBOC şimdikinden daha iyi bir durumda olacaktır. Rekabet her zaman yeniliklerin doğumuna yol açmakta. Üstelik bu olayda yeniliklerin yanında uyum ve bağdaşmayı da yakalayabiliyoruz. IBOC radyoları AM/FM yayınlarını alabilecek şekilde tasarlanmıştır dolayısıyla AM/FM/IBOC radyosunu geliştirmek çok da güç olmayacaktır.

Sayısal Radyoculuğun önemli kalelerinden biri olan Amerika Birleşik Devletleri’nin kullandığı sistem bakımından büyük farklılıklar gözlemlenmektedir ve yukarıda da sözünü ettiğimiz iki büyük şirket, uydu yayıncılığında zirveyi kovalamaktadır. 6 Eylül 2001 tarihinde XM ve Sirius uydu radyoları çok önemli bir açıklama yaparak, Kuzey Amerika’da satılan Porsche marka araçlarda, yapacakları ortak çalışma sonucu verecekleri hizmetle, her iki radyonun da 100’er kanal ile dinlenebileceğini ve uydu radyoculuğunda yeniliklerin devam edeceğini, sayısal ses

5 Nicholas Negroponte, **Being Digital**, Londra, Hodder & Stoughton, 1995, s.231 in Kevin Robins, **İmaj**, İstanbul, Ayrıntı Yay., 1999, s.13.

deneyimlerini omuz omuza geliştirerek aylık küçük ücretlerle hizmet sunacaklarını açıkladılar⁶.

Bu arada yine Kuzey Amerika ülkelerinden biri olan Kanada'daki gelişmeler hiç de azımsanmayacak bir hızla ilerlemektedir. Kanada'nın ilk DAB Radyolu aracı 2002'li yılların sonunda 2003 model olarak piyasaya çıkacak. Bilindiği gibi, bu ülke Avrupa DAB ölçütlerini yani Eureka 147 standardını kullanmakta. General Motor, Kanada ve Dünyada bu sistemi araçlara uygulayan ilk firma olacak. Kanada üretimi Chevrolet'ler, İmpalal'lar ve Monte Carlo'lar artık bu sisteme sahip olarak yollara çıkacak. Yapılan açıklamalara göre Kanada 55 DAB istasyonundan yapacağı sayısal radyoculuk yayınıyla başta Vancouver, Toronto, Windsor ve Montreal olmak üzere 10 milyon kişiye ulaşmayı hedefliyor⁷.

Telefon şirketleri de bu gelişmeye seyirci kalmamışlar. Motorola yeni bir radyo üretti: "iradio" adını verdikleri bu radyo oldukça yetenekli. Özellikleri arasında, yer belirleme uydudan yayın yapan radyoları dinleyebilme, cep telefonu olarak konuşabilme, gelen elektronik postaları öğrenebilme yer alıyor. Bir de bence en büyük özelliklerinden biri, bağlı olduğu aracın motor, benzin gibi durumuyla ilgili bilgi vermesi. Yeni teknolojinin gelişmesinde Detroit'teki otomobil endüstrisinin de büyük payı oldu. General Motors XM'in projesine 100 milyon dolarlık bir yatırım yaptı.

⁶ Bkz., "Sirius and XM Agreements with Porsche cars North America", http://www.siriusradio.com/flash/print_news.asp?id=172 30.10.2001

⁷ Bkz., "General Motors of Canada First to line Fit Dab Digital Radio", Basın Bülteni, 30.10.2001

Sirius'u destekleyen Ford ve Daimler Chrysler ise, 2001 model araçlarında uydu radyolarını bulundurmaya çoktan başladı.

Camel Grubu ise, 2001 yılında ABD'de uydu radyoya sahip araba sayısını 1.5 milyon olarak tahmin ediyor. Bu rakamın 2006 yılında 25 milyona çıkması bekleniyor. Otomobil uzmanları ABD'de uydu yayınlarını alabilen radyoların bir kaç yıl içinde standart donanım haline geleceğini belirtiyorlar.

Sayısal Radyo Yayıncılığı üzerinde yoğunlaştığımızda ve derinlemesine incelediğimizde, kullanılan teknolojinin yoğunluğu, sayısal yayıncılığın getirileri, sayısal radyo sisteminin yaygınlaşması sürecinde aşılacak adımlar, bu pazardaki çeşitli çözümler bizleri oldukça heyecanlandırmaktadır. Sayısal yayıncılığın getirileri arasında, tüm bölgesel vericilerin aynı dalga boyuna getirilmesi nedeniyle, yayını kaybetmenin olanaksızlığını; parazit ya da bilgi kaybı olmaksızın radyo yayınının alınması sayılabilir. "Sayısallaşma, "analog" mesajların (söz, resim, mektup), nakledilen, işlenebilen ve elektronik olarak depolanabilen ayrı ayrı vuruş (pulse)'lardan oluşan sinyallere dönüştürülmesi sürecidir. Ses, görüntü ve metin halindeki mesajlar sayısallaştırıldığında, kolaylıkla birleştirilebilmekte ve bu özellik de geçmişte olanaksız olan bilginin entegrasyonunu mümkün kılmaktadır"⁸

Ancak, olumlu yanları yanında hiç kuşkusuz, olumsuz yanları da vardır. Örneğin, sayısal teknolojinin uygulanması oldukça pahalıdır çünkü varolan donanım bu teknoloji için yetersizdir, değişmesi gerekir.

⁸ Mehmet Özçağlayan, Yeni İletişim Teknolojileri ve Değişim, İstanbul, Alfa Yay., 1998, s.94

“CD kalitesinde sese sahip dijital radyolar İngiltere’de piyasaya çıktı. İnanılmaz derecede pahalı olan DAB radyoların en ucuzu 700 sterlin. Araba radyosunun elektrik donanımı gösterge panosuna sığmadığı için şimdilik otomobilin bagajına monte ediliyor. Bosch Blaupunkt, Kenwood Ve Pioneer gibi markalar 1,000 sterline satılıyor. Bu fiyatlar karşısında bazı açığızler DAB radyonun ismini şu şekilde değıştirdi: Dead and Buried (Ölü ve Gömülü)”a.

Sayısal Radyo yayıncılığına geçme konusunda daha hızlı çalışmalı ve bu getirileri fazla olan teknolojiyi benimsemeliyiz. Bu konuyla ilgili MIT Media Laboratuvarının gelecek bilimcisi Barry Vercoe’ye göre şöyle diyor “Eğer siz harekete geçmezseniz tüketici siz olmadan yoluna devam eder”.

Peki, radyo yayınları teknolojiyi nasıl yakalayacak? Nasıl radyo etkisini yitirmez ve radyonun geleceğı ne olacak? gibi sorular bu bağlamda aklımıza geliyor. Marc Fisher’in söyledikleri oldukça etkilidir: “Radyo yayıncılığı yakın bir döneme kadar medya araçlarının en önemlisi olarak görünmekteydi. Sabah gazetelerini beklemek istemediğinizde ya da geceleri televizyonlardan yayınlanan haber programları sizi sarmadığında, neler olup bittiğini radyodan izlemek, bilgiye ve habere açılığımızı buradan karşılamak oldukça kolaydı. Ne yazık ki kablolu televizyon ağındaki haber kanalları, haber yayını yapan cep telefonları, faks ve internet kullanımının yaygınlaşması ve “Web” kültürünün anlık gelişimi,

<http://garildi.cumhuriyet.com.tr/cgi-bin/sayfa.cgi?w+30+/cubilim/9808/15/t/b1108.html+dijital+radyo>

radyonun medya zincirinde geride kalmasına, önemsenmemesine yol açtı”¹⁰. Ancak radyoda herkes beklentilerine uygun bir şeyler bulur, geniş kitlelere kolayca ulaşır; halkı kolay güdüleyebilir; her yerde dinlenebilir; bireyi bir ortama bağlamaz. İşte bu nedenlerden, radyo, kimi zaman diğer araçlara göre geri kalmış olabilir ancak, hiç kuşkusuz, teknolojiyi çok yakında yakalayacaktır.

Örneğin, 2001 yılının ortalarından itibaren belli başlı otomobil üreticileri, uydu radyosu alıcılarını standart donanım olarak tüketiciye tanıtmaya başlayacaklar. Bu cihazlar ilk önce lüks sınıfa giren araçlarda, ortanın üstü otomobil tutkunlarının kullarımlarına sunulacak. Hemen hemen aynı anda, yollarda gördüğümüz diğer araçların radyoları da isteğe göre ya değiştirilecek ya da uygun parçalar takılarak DAB radyosuna dönüştürülebilecek.

Sayısal radyo alıcılarının getirdiği yenilikler arasında likit kristal ekran üzerinde o an radyodan dinlenen parçanın ismi, sanatçı hakkında bilgi, hava durumu ya da CD’yi ismarlamak gibi artık herkes tarafından bilinen sayısal radyo özellikleri sayılabilir. Daha önce belirttiğimiz gibi, Motorola firmasının ürettiği türden daha da kapsamlı radyo alıcılarının piyasaya sürülme hazırlıkları şimdiden başlamıştır. “iRadio adını verdikleri bu çok amaçlı cihaz tüketicisine evrensel yer belirlemede kullanabileceği uydu sinyallerini alabilme, uydudan yayın yapan radyoları dinleyebilme, cep telefonu olarak konuşabilme, gelen elektronik postaları yüksek

¹⁰ Fisher, Marc, Resurgent Radio American Journalism Review, Aralık2000, Cilt. 22 No:10, s.32

sesle öğrenebilme kolaylıklarını sunacak. Bunlarla da kalmayıp, yetkili servise, aracın motorundan gelen sesleri bildirip çözüm aramasını ve anahtarı unutan şoförün sesli komutla kapısını açabilmesine de yardımcı olacak¹¹”.

Sayısal radyo yayıncılığı düşüncesinin doğumuyla birlikte kısa dalga sinyallerine dinleyicinin duymayacağı kimi kodlar eklenmesi düşünülmüş ve bu teknik RDS'nin yani Radyo Data Sistemi'nin temellerini oluşturmuştu. Günümüzde bile Sayısal Radyo Yayıncılığı ile RDS'yi karıştıranlar bulunmaktadır. Uygun vericilerin piyasaya çıkmasıyla radyonun sıvı kristal ekranında istasyonun adı, çağrılar ve telefon numaraları gibi basit bilgiler görülmektedir.

Avrupalı radyo şirketleri ilk sayısal uydu radyo yayıncılığı için Worldspace adlı yayın sistemini oluşturmuşlardı. Uzaydaki uyduları kullanarak yapılan yayınlar, isteğe göre değişik teknik niteliklerle hizmete sunuldu. Hedeflenen kitle az gelişmiş Afrika ülkeleriydi, böylece eğitim alanında ilerlemeler sağlanması ön görüldü. Az miktarda bant genişliği kiralandığında sesler daha boğuk, daha uzun dalgaya benzer bir biçimde kullanıldı öte yandan 16 kilobitlik birimlerin birkaçı bir araya getirildiğinde, ses kalitesinde belirli bir artış sağlanarak hemen hemen FM kalitesine kadar ulaşılmış oldu. Böylece sayısal uydu radyoculuğu düşüncesinin kısa dalga yayınlar ile başlamış olduğu açıktır. “Ne var ki, dijital kısa dalga radyoculuğunun gelişmekte olması, kısa dalga sinyallerinin kodlanması tekniğine son verdi. Deutsche Welle, BBC, Voice of

11 Jukeboxes in the Sky, Fenella Saunders, Discover, Kasım 2000, Cilt 21 No:11, s.34

America ve diğer birkaç büyük radyo kurumu, bu tekniğe destek vermekten vazgeçtiler. Aslında işin sürüncemede kalması, biraz da kısa dalga alıcısı imal eden büyük şirketlerin, tekniğe ilgi göstermemesinden kaynaklandı” 12.

Ancak, dünyayı evlerimize, işyerlerimize, arabalarımıza ulaştıran, çağa hızla ayak uydurabilen radyonun getirileri ağır basmaktadır. Bu bağlamda, yeni teknolojinin nitelikli ses iletimi, nitelikli radyoculuk anlayışını getireceği savunulmaktadır. “Yakın bir gelecekte sadece kayıtlı müzik parçalarının kalitesi artmayacak. Bir çok insanın vazgeçilmez arkadaşı radyolar da muhteşem yayın kalitesine ulaşacak. ABD ve Avrupa’da örnekleri çoktan görülmeye başlanan dijital radyolar, uydu bağlantılı radyo yayınlarını, frekanslar karışmadan ve hiçbir şekilde cızırtı ya da ses kaybına izin vermeden kulaklara ulaştırıyor” 13.

Peki, bu tür “nitelikli” yayınları elde edebilmek için ne tür araçlar, donanımlar üretilmekte ve pazara sürülmektedir? Bunların özellikleri nelerdir? “Blaupunkt’un DigiCeiver adını verdiği cihazı, her şeyi ile dijital ses düzeni sayesinde AM ve FM radyo statüğünü ortadan kaldırıyor. DigiCeiver, gelen sinyali dijital sinyale çeviriyor ve bozuk sesleri temizliyor. Sonuçta cihazın çıkarttığı ses, analog alıcılara göre çok daha temiz ve net hale geliyor” 14.

Bir başka araç ise, radyo istasyonlarında kullanılmak üzere geliştirildi. Söz konusu araçla radyo istasyonlarında yayınlanmakta

12 <http://www.dwelle.de/turkish/archiv/16.06.1998.html>

13 Yeni Binyıl Gazetesi “İyi Sesin Yeni Formatları” 7 Ocak 2001

14 <http://garildi.cumhuriyet.com.tr/cgi-bin/sayfa.cgi?w+30+/cubilim/9902/27/t/>

b1108.html+dijital+radyo

olan programlar artık anında yazıya çevrilebilecek. Bu işlevi yerine getirebilen ilk radyo Sony firması tarafından geliştirildi. Marka adı "Swift" olan Textman yalnızca 150 gram ağırlığında. "Radyo dalgalarına saniyede 6,8 kilobaytlık bir hızla dijital olarak bağlı bulunan yayınlar, aynı anda ekranda yazılı olarak haber programları, borsa haberleri veya ozon alarmı gibi uyarılar anında sesli ve yazılı olarak Textman kullanıcılarına ulaştırılacak. Uzmanlar Textman'in gelecekteki dijital radyoların öncüsü olduğu görüşündeler" ¹⁵.

Günümüzde radyonun geleceğinin sayısal teknolojiye olduğuna inanılıyor. Çünkü sayısal teknolojinin olumlu özellikleri örneksel teknolojiye göre daha fazla. Bu bağlamda, yakın zamanda sayısal teknolojiyi kullanan araçların, donanımların ucuzlaması ve üretiminin artmasıyla birlikte, örneksel ses iletimi, örneksel yayıncılık, kim bilir belki anımsanmayacak bile. Ancak ister örneksel ister sayısal teknolojiye yararlanılsın, radyo istasyonlarının, program yapımcılarının "nitelikli" yayınlar, "doyurucu" programlar yapılması konusunda belli sorumluluklarının bulunduğu da bir gerçektir.

¹⁵<http://garildi.cumhuriyet.com.tr/cgi-bin/sayfa.cgi?w+30+//cubilim/9911/06/t/b0610.html+dijital+radyo>

